

Una llista que rescata l'horror de l'exili a França durant el 1939

La llista, d'accés lliure, inclou el lloc d'enterrament de cadascun, així com el nom i l'edat que tenien els exiliats quan van morir. El Govern homenatja els exiliats a la Vajol i a Agullana.

En només un any, quan Francisco Franco va imposar una dictadura de sang i revenja, milers de republicans exiliats des de Catalunya van morir en camps de concentració -també referits més suaument com d'internament- de França. Una investigació de la Direcció General de Memòria Democràtica de la Generalitat ha permès rescatar una llista de prop de dos mil d'aquests exiliats que van morir entre el 1939 i el 1940. El fred, la debilitat dels ferits i una «mala previsió» del govern francès davant l'arribada de prop de mig milió de persones que fugien de la guerra va provocar una gran mortalitat en aquests camps. Alguns dels camps van crear recintes on van enterrar les víctimes, i en altres casos les inhumacions es van fer en fosses de cementiris municipals.

Noms, cognoms, llocs on van ser enterrats, edats, i lloc d'origen i de residència en alguns dels casos. Molts resten desorientats, però dels 1.685 noms que hi ha a la llista, que és d'accés obert i es pot consultar al web del Memorial Democràtic, n'hi ha disset que partien de terres gironines que no els van veure tornar. Els més joves tenien 18 anys, i de fet la majoria de gironins tenien entre 18 i 20 anys. En alguns casos, com el de l'olotí Josep Corominas que va morir set dies després que s'acabés la Guerra Civil, no s'ha pogut esclarir si en tenia 18 o 24 quan va emprendre el camí cap a l'exili. Tampoc se sap si Esteve Martí, que vivia a Puigcerdà i va morir el 3 de març del 1939, en tenia 36 o 55.

Joan Batlle tenia 26 anys quan va marxar de Canet d'Adri, i l'Antic hospital Militar de Perpinyà, un dels centres que acollien soldats ferits o malalts, el va veure morir. Manuel Armengol va morir a Setfont, una localitat on el 1939 s'hi va instal·lar un camp de concentració que acollia refugiats republicans que fugien de la Guerra durant la retirada. Per aquest camp hi van passar de vint mil a trenta mil homes, segons l'enciclopèdia catalana.

Aquesta llista pretén dignificar aquests exiliats morts que fugien de l'horror, i que van formar part de les 475.000 persones que, entre soldats i població civil, traspasaren la frontera entre gener i febrer del 39. De les persones que s'ha pogut esbrinar l'origen, un 42,3% eren catalans. Un 11% eren aragonesos, un 10,1% andalusos, seguits d'un 6,5% valencians i un 6,5% de madrilenys. Aquestes dades ara s'incorporaran a la base de dades Cost humà de la Guerra Civil, un arxiu d'accés lliure que compta amb 62.061 registres que testimonien les morts a Catalunya durant la Guerra Civil.

Els historiadors Jordi Oliva, Martí Picas i Noemí Riudor han elaborat l'estudi que el Memorial Democràtic ha

publicat amb motiu del Dia Nacional de l'Exili i la Deportació, que se celebra cada 5 de febrer des de 2017, any que la Generalitat va decretar-ne el dia oficial.

De fet, Memòria Democràtica i el Museu Memorial de l'Exili (MUME) faran avui un homenatge als exiliats als municipis altempordanesos de la Vajol i a Agullana. En el primer municipi s'hi troba El Coll de Lli, lloc d'encreuament de la frontera utilitzada per figures com Lluís Companys, el lehendakari José Antonio Aguirre, i Manuel Azaña. A Agullana s'hi troba el mas Perxés, on Companys va fer-hi estada abans d'exiliar-se.

Font del document:

https://www.diaridegirona.cat/comarques/2021/02/06/llista-que-rescata-laposhorror-laposexili/1087464.html?utm_source=rss